A/C. NO.	NEW	184	OLD	156 II
FOLIO	08			

TITLE

पक्षतावादः
ಶಕ್ತಿವಾದಃ

గణ్యాపక

శ్రీహేరంబాయ నమః॥ శ్రీమద్గురుభ్యో నమః॥ పక్షధర్మతా నిరూప్యతే। పక్షః పక్షతావాన్ సిషాధయిషా ఆధేయతావానుమిత్యర్థః నిరూపితత్వం తత్సాధ్య ॥శ్రీ॥
ర్మపదార్థైకదేశ ఆధేయతాయామన్వయః తస్య భావః ధర్మతా పక్షనిరూపితాధేయతేత్యర్థః నిరూప్యత్వే నిష్ఠాం విశేషణం పదార్థః శాస్త్రానా
॥౧॥ సుకూలవ్యాపారః త్రింశత్పృథ్వ్యాధికృతార్థః ప్రవర్తనప్రకారతయా ఆఖ్యాతమేవ ప్రకృతిః యగాదిసమభివ్యాహృతాఖ్యాతమేవ కర్తృత్వం
తత్ప్రకృతే విషయతారూపం సంబంధ విశేషః అస్య చాకర్తృత్వం ప్రకారః ప్రత్యయార్థః ఆధేయత్వం వ్యాప్యత్వం తత్వం వ్యాప్యపదం వ్యాప్తి నిరూపణ
౮౦ పరం॥ అన్యత్ర ఉత్తరకాలీనం తస్య వ్యాపారే అన్వయః। లక్షణవత్సమానత్వస్య కృత్యా వ్యాపారే అన్వయః తాదృశవ్యాపారస్య స్వజనక
జ్ఞానవిషయతాసంబంధేన పక్షధర్మతాయామన్వయః। ప్రథమశికారప్రవృత్తి వర్తమానత్వం కృత్తి విషయీభూత వ్యాప్తి నిరూపణోత్తరకాలీన వ్యా
పార జనకజ్ఞాన విషయీభూతా పక్షధర్మతేత్యర్థః॥ అనుమితి లక్షణే కృత్యా సుకూల వ్యాపార సంగత్యా పక్షధర్మతా నిరూపయితుమారభతే॥
ఆరంభ ప్రభృతి ధాత్వర్థః శాస్త్రానుకూల వ్యాపారః ఆఖ్యాతార్థః కృతిః తాదృశకృతేః సమానాధికరణశికారేణ అన్వయః। పక్షధర్మతా నిరూ
పయితుం ఇచ్ఛయా అర్థః విషయత్వం నిరూపకత్వం పదార్థః శాస్త్రానుకూల వ్యాపారః ఇచ్ఛా ధీ ఇచ్ఛా విషయత్వం తుమున్నర్థః॥ ఇచ్ఛా ౧
పక్షతా నిరూపణా విషయ ఇచ్ఛా తదధీనా తత్ప్రయోజనత్వా ఇచ్ఛా ప్రభృతి ఆస్త్ర విషయ ఇచ్ఛా స్వ ఇచ్ఛా విషయ అనయోః ప్రతిబంధకతావచ్ఛేదక
ధర్మోత్సర్గ ప్రవృత్తి తాదృశ అనుమితి ఫలం పక్షతా విషయక శాస్త్రం విశేషణతా ఫలత్వేన పక్షతా సంబంధేన తదవిశిష్టవ్యాపారస్య ఫలత్వమిత్య
ర్థః। సంగత్యా శాస్త్రనిరూపణ శాస్త్రనిరూపణం తత్ప్రతియోగార్థః శాస్త్రం వ్యాప్తిప్రయోజనం ఫల తత్ శాస్త్రం తజ్జ్ఞాన్యయా అభిప్రాయాంత

రధర్మప్రకారకజ్ఞానం మే భూయాదితి జిజ్ఞాసాతత్ప్రయోజకత్వం ప్రశ్నాద్యవరాపక్షధర్మతాజ్ఞానరూపస్యైవం చ వ్యాప్తిప్రయోజ్యానుమితిప్రయోజ్యం చ
క తదవచ్ఛిన్నజ్ఞానప్రయోజ్యపక్షధర్మతావిషయకజ్ఞానానుకూలవ్యాపారవిషయకేచ్ఛాప్రయోజకేచ్ఛావిషయపక్షధర్మతావిషయకజ్ఞా
నానుకూలవ్యాపారానుకూలకృతిమాంశ్చ నిశ్చయకారః ॥ ౧౫ ॥ వ్యాప్తిరూపలక్షణం తరమితి చేన్న ఏవమపి తికారాభిమతః వ్యాప్త్యాద్యనుసంధానసవర్ణ
నం వ్యతిరిక్తం ప్రత్యక్షధారణమితి నియమాంగీకారాత్ అత ఏవ ప్రత్యక్షాదివచ్ఛేదకతావదితి సంధ్యావ్యాప్యానవచ్ఛిన్నప్రతియోగిత్వమితి సంగృహీతే
[illegible]పంచమలక్షణావతరణోపపత్తిః సంధ్యావదితి తచ్ఛుద్ధం పాలం తద్భిన్నప్రత్యక్షధారణాదితి సాధ్యం సవర్ణం తత్ప్రత్యక్షధారణాప్రసంగం తాదృశ
నియమాంగీకారాత్ సమానస్థలే తత్ర స్వరూపం తత్ప్రత్యక్షధారణాప్యుభయం నియమ ఇతి తద్విపక్షోదయం అన్యథా సవర్ణం తద్భిన్నప్రత్యక్షధారణాద్వ
వ్యాప్త్యనుసంధానస్య అకారరూపసవర్ణం తత్ప్రత్యక్షాభావేన వ్యాప్త్యనుసంధానమితి నియమస్య వ్యభిచారాపత్తేః ॥ శుద్ధపదఘటితతావచ్ఛేదకత్వం
తత్త్వాది శుద్ధపదఘటితతావచ్ఛిన్నత్వం చ పదఘటితత్వనిరవచ్ఛిన్నావచ్ఛేదకతాభిన్నావచ్ఛేదకతానిరూపకత్వం ఏవం శుద్ధపదఘటితావచ్ఛేదకత్వ
న త్ర శుద్ధసంయోగసంసర్గావచ్ఛిన్నత్వం సంయోగత్వనిష్ఠావచ్ఛేదకతాభిన్నావచ్ఛేదకతానిరూపకత్వం తత్ర చానుమితిద్వివిధా అవచ్ఛేదక
తావచ్ఛేదేన సామానాధికరణ్యేన చ శుద్ధసంయోగేన వహ్నిప్రకారికానుమితిః సామానాధికరణ్యేన పర్వతత్వావచ్ఛేదేన సంయోగేన
యానుమితిః సా అవచ్ఛేదకావచ్ఛేదేన ఏవం సంశయోపి ద్వివిధః శుద్ధసంయోగసంబంధేన అభావప్రకారకః సామానాధికరణ్యేన సం
యః పర్వతత్వాదివాచ్యసంయోగసంబంధేనాభావప్రకారకస్తు అవచ్ఛేదకావచ్ఛేదేన సంశయః ఏవం సిద్ధిరపి ద్వివిధా అవచ్ఛేదకావచ్ఛేద
న సంశయోపి సిద్ధిమాత్రం విరోధి సామానాధికరణ్యేన సంశయశ్చ అవచ్ఛేదకావచ్ఛేదేన సిద్ధిరవ్యతిబంధికా సామానాధికరణ్యేనానుమి

త్వం అవచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నదేశసంశయ ఏవ హేతుః అవచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నదేశానుమితౌ సంశయమాత్రం హేతుః ఏవం చోక్తే నిశ్చయత్వావచ్ఛిన్నప్రతిబంధక- ॥క్షే ౭॥
౪ తా నిరూపితప్రతిబధ్యతా అవచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నదేశసంశయే వ్యభిచరితేన తు సామానాధికరణ్యేన సంశయే తాదృశసంశయనిరూపితప్రతిబంధక-తా
1174 యాం నిశ్చయత్వావచ్ఛిన్నతావచ్ఛేదకత్వే తాదృశసంశయత్వావచ్ఛిన్నకాలే అనుమిత్యుత్పత్తివారణాయ ప్రమిత్యాదిసాధారణ్యం॥ అత్ర శుద్ధత్వానుపా
దానే సుందరపవనస్థెలం వహ్నిమానిత్యనుమితౌ వహ్నిమాన్నవేతి సంశయస్య ప్రతిబంధకత్వాపత్తిః అతః శుద్ధత్వనివేశ ఇతి॥ ఇత్యత్రవత్త్రాచ
వ్యతిరేకవ్యభిచారవారణాయ తదివ్యతిరేకసామానాధికరణ్యం చోపాత్తం॥ వ్యతిరేకవ్యభిచారశ్చ సుందరపవనస్థెలం వహ్నిమాన్నవేతి సంశయ
త్వ సుందరపవనస్థెలం వహ్నిమానిత్యనుమితిం జనయితుం భవతి న చ సంశయః కారణతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్న సత్త్వేఽపి తత్ప్రతిబంధకత్వే శుద్ధత్వనివేశ
నం శుద్ధత్వనివేశే చ తాదృశానుమితేః కార్యతావచ్ఛేదకాక్రాంతత్వయా న వ్యతిరేకవ్యభిచారః ఏవం శుద్ధసంయోగసంబంధేన వ
హ్నిర్నత్వమితి నిశ్చయః అన్యథా పర్వతత్వవ్యాప్యసంయోగేన వహ్నిమానిత్యాకారికాయాం అవచ్ఛేదకావచ్ఛేదానుమితిః
తత్ర సామానాధికరణ్యసంశయస్య కారణతయా తాదృశసంశయస్య కారణతావచ్ఛేదకాక్రాంతత్వయా వ్య
తిరేకవ్యభిచారావత్తేః శుద్ధత్వనివేశే చ తత్ర సంయోగత్వనిష్ఠావచ్ఛేదకతాభిన్నావచ్ఛేదకత్వేనావచ్ఛేదకత్వాత్ కార్యతావచ్ఛేదకాక్రాం
తత్వమితి న వ్యతిరేకవ్యభిచారః శుద్ధపదోపాత్తావచ్ఛిన్నత్వం తావన్నోపాదానే పర్వతః సుందరవహ్నిమానిత్యనుమితేః కార
ణతావచ్ఛేదకాక్రాంతత్వేన పర్వతః సుందరవహ్నిమాన్నవేతి సంశయోత్పత్తేః వ్యతిరేకవ్యభిచారః తదుపాదానే చ

పర్వతీయో వహ్నిమాన్నవేతి సంశయాదున్నీతవహ్నౌ తు తావన్న వ్యభిచారః ఏవం పర్వతత్వనిష్ఠావచ్ఛేదకతానిరూపితసాధ్యసామానాధికర
ణ్యగ్రహాభావాత్ పర్వతో వహ్నిమానిత్యనుమిత్సాభావాత్ పర్వతో వహ్నిమాన్నవేతి కారణతావచ్ఛేదకానాక్రాంతతాదృశసంశయాత్తాదృశా
నుమితేర్జాయమానతాదృశోత్పత్తేశ్చ వ్యభిచారాపత్తేః। ఏవం వహ్నిత్వనిష్ఠావచ్ఛేదకతానిరూపితసాధ్యసామానాధికరణ్యేన పర్వతీయో
భాతి వహ్నిమానిత్యనుమితిత్వేన వహ్నితావచ్ఛిన్నానుమిత్సాపర్వతీయో భాతి వహ్నిమాన్నవేతి సంశయాన్నిష్ప్రత్యూహప్రత్యక్షోత్పత్తేః॥
కారణతావచ్ఛేదకకోటౌ అప్రామాణ్యజ్ఞానాభావవైశిష్ట్యనివేశనాం చేయం పర్వతో వహ్నిమానితి నిశ్చయే అప్రామాణ్యజ్ఞాన
లేశసంశయజన్యోత్పత్తేః సంశయప్రతిబంధకతాయాం నిశ్చయత్వస్యాప్రవృత్తిత్వేన ప్రతిబంధకతాయాం నిశ్చయతావచ్ఛేదకతావచ్ఛేదక
తావచ్ఛేదకప్రసిద్ధేః॥ నచ కారణతావచ్ఛేదకకోటావిదం విశేషణం సఫలం తథాహి పర్వతో వహ్నిమానిత్యప్రామాణ్యజ్ఞానం ఉద్ధృత్య మానసే
జాయమానే పర్వతీయో వహ్నిమానితి జ్ఞానే సమప్రామాణ్యత్వప్రామాణ్యజ్ఞానాభావస్య తాదృశజ్ఞానోత్పత్తి దివతి యుక్తం నిశ్చయత్వేన తత్
ప్రతిబంధకతాయాం స [illegible] తాదృశప్రతియోగి అప్రామాణ్యజ్ఞానస్య వహ్నిమానితి నిశ్చయోత్పత్తి యుక్తం నిశ్చయత్వేన తత్ప్రతిబంధకతాయాం
నిశ్చయత్వవ్యాపకతాదితి వాచ్యం। పూర్వం జాయమానే జ్ఞానే సమప్రామాణ్యమయమేకః అయమేకః ఇత్యపేక్షాబుద్ధ్యాత్మకాప్రామా
ణ్యజ్ఞానం తత్రకదాప్యప్రామాణ్యజ్ఞానాభావవైశిష్ట్యాభావేన నిశ్చయతావ్యాపకతావచ్ఛేదకత్వాపేక్షాబుద్ధ్యుత్తరక్షణే తాదృశ
విశేషణస్యానుత్పత్తేః తదుత్తరం జాతతాదృశనిశ్చయే అప్రామాణ్యజ్ఞానాభావవైశిష్ట్యసత్త్వేన కారణతావచ్ఛేదకాప్రసిద్ధిరితి వాచ్యం ౹౹

నఱాన్త॥అ॥ప॥

గ్రం ౬।

యత్ర చ పూర్వం సంశయదర్శిత ప్రామాణ్య(జ్ఞానం) తత్ర ప్రతిబంధకాభావత్వేన అప్రసిద్ధేర్దుర్వారత్వాదితు త్యజ్యం॥ అప్రామాణ్యసంశయాస్కందితేనా
॥౨౫ పక్షతాభావాత్ అనుమానాదిప్రసంగయోగ్యకారణతావచ్ఛేదకాక్రాంతతయా అనుమిత్యాపత్తిరత ఏవ సంశయత్వనివేశః నచ సంశయః పక్షతేతి మతే
అప్రామాణ్యజ్ఞానాభావవిశిష్టజ్ఞానత్వేన అనుమితిజనకత్వం ఏవం చ తాదృశప్రతిబంధకతాశాలి అప్రామాణ్యజ్ఞానాభావవిశిష్ట
జ్ఞానత్వస్యైవ కారణతావచ్ఛేదకత్వేన తాదృశోపనీతజ్ఞానస్య కారణతావచ్ఛేదకాక్రాంతత్వానుపపత్తిరితి వాచ్యం॥ తత్రాపి
పర్వతో వహ్నిమానితి సంశయకాలే అనుమితిర్జాయతే ఇదం జ్ఞానమప్రమేతి నిశ్చయే అనుమితిర్న జాయత ఇత్యప్రామాణ్యనిశ్చయాభా
వవిశిష్టతాదృశప్రతిబంధకతాశాలిజ్ఞానత్వేనైవ హేతుతావశ్యం ఏతాదృశోపనీతజ్ఞానాత్మకబాధనిశ్చయస్యాప్రామాణ్యసంశయవి
శిష్టత్వేప్యప్రామాణ్యనిశ్చయవిశిష్టత్వాభావేన అప్రామాణ్యనిశ్చయాభావవిశిష్టతాదృశనిశ్చయప్రతిబంధకతాశాలిత్వరూపకార
ణతావచ్ఛేదకాక్రాంతత్వానుపపత్త్యభావేన దుర్వారత్వాదితి సంశయత్వనివేశః॥ సందిగ్ధసాధ్యధర్మకత్వం పక్షత్వమిత్యత్ర తత్త్వా
వచ్ఛేదకదా తద్ఘటకసందేహః కింప్రతియోగికః కింప్రకారకః సాధ్యం ధర్మః సాధ్యవద్ధర్మకస్సందిగ్ధస్సాధ్యో సాధ్యధర్మకత్వ సందిగ్ధసాధ్యధర్మకః సంది
గ్ధసాధ్యధర్మో యత్ర స సందిగ్ధసాధ్యధర్మా తస్య భావః సందిగ్ధసాధ్యధర్మత్వం యద్యపి తిస్రోపి వ్యాఖ్యానేషు తత్త్వం తథా చ యద్వృత్తి సం
న దేహప్రకారకః సాధ్యం తత్తత్సందేహప్రకారతత్త్వం పక్షత్వమితి యావత్ సాధ్యసందేహప్రకారత్వపక్షత్వం నాయాంతమిత్యాశంకాయాం విశిష్టతాసం
బంధేన సాధ్యప్రకారకసందేహవత్త్వం పక్షత్వమితి భావః॥ ఇతి యం చ సాధ్యం ధర్మో యత్ర సాధ్యధర్మా తస్య భావః సాధ్యధర్మత్వం సంది

ಧರ್ಮ ಸ್ತಂ ಚ ತತ್ತಾನ್ನಧರ್ಮತ್ವಂ ಚ ಸಂದಿಗ್ಧ ಸಾಧ್ಯಧರ್ಮತ್ವಂ ಚ ಸಂದಿಗ್ಧ ಸಾಧ್ಯಧರ್ಮತ್ವಂ ಸಮ್ಯಕ್ । ತತ್ಪೂರ್ವಕಲ್ಪಂ ಸಾಧ್ಯಂ ಧರ್ಮ್ಯಂ ಯತ್ರ ತತ್ರ ಧರ್ಮ್ಯ ಆಧೇಯ

ಪ್ರಶ್ನ ತಾ ವಾ ಸಾಧ್ಯತ್ವೇ । ಕಾಲಿತ ತತ್ವಂ ಸಪ್ತಮ್ಯರ್ಥಃ ತತ್ಧರ್ಮಪದಾರ್ಥೇ ... ಆಧೇಯತಾ ... ಮನ್ವಯಃ ತಥಾ ಚ ಯ । ಕಾಲಿತಾಧೇಯತಾವತ್ತಾನ್ಯ

ಮಿತ್ಯರ್ಥಃ ಸಮ್ಯಕ್ । ಇತಿ ಸಪ್ತಮ್ಯರ್ಥಃ ವಿಶಿಷ್ಟತ್ವಂ ಸಪ್ತಮ್ಯರ್ಥಃ ಪಕ್ಷಃ ಏವಂ ಚ ಧರ್ಮ್ಯ । ತಯ । ಸ್ವಾಧಿಕರಣತಾ । ಕಾಲಿತಾಧೇಯತ್ವಂ ಪಕ್ಷತ್ವಮಿತಿ

ಷ್ಟ್ಯ ಸಂದೇಹಪ್ರಕಾರಕಃ ಇತಿ ವಿಗ್ರಹಃ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥಃ ಸಮಾಸವಾಕ್ಯಾರ್ಥಸ್ತು ಸಾಧ್ಯ । ಸ್ವಾಧೇಯತಾ । ಕಾಲಿತಾಧಿಕರಣತಾ ತತ್ಪ್ರಕಾರಕ ಪಕ್ಷ ವಿಶೇಷ್ಯಕ

ಸಂದೇಹ ಇತಿ ತೃತೀಯಾ ಸಾಧ್ಯಸಂದಿಗ್ಧಂ ಸಂದಿಗ್ಧ ಸಾಧ್ಯಂ ಸಂದಿಗ್ಧ ಸಾಧ್ಯಂ ಚ ತತ್ಸಾಧ್ಯಧರ್ಮಂ ಚೇತಿ ವಿಗ್ರಹಃ ಸಾಧ್ಯ ಸಪ್ತಮ್ಯರ್ಥಃ ವಿಶಿಷ್ಟತ್ವಂ ಸತ್ವಂ ಪಕ್ಷಃ ಸ್ವ ।

ಕಾಲಿತಂ ಆಧೇಯತ್ವಂ ಸಾಧ್ಯ ವಿಶೇಷ್ಯಕ ಸಂದೇಹಪ್ರಕಾರಕಃ ಇತಿ ವಿಗ್ರಹವಾಕ್ಯಾರ್ಥಃ ಸಮಾಸವಾಕ್ಯಾರ್ಥಸ್ತು ಸಾಧ್ಯಂ ಸ್ವ । ಕಾಲಿತಾಧೇಯ ತತ್ಪ್ರಕಾ

ರಕ ಸಂದೇಹ ವಿಶೇಷ್ಯ ಇತಿ ॥ ಸಂದೇಹ ಪಕ್ಷತೇತಿ ॥ ತನ್ಮಿತಿ ಚೇತ್ ಅತ್ರ ನಾಶಯಃ ಸ್ವ । ಕಾಲಿತಾಧೇಯ ತತ್ಪ್ರಕಾರಕ ಸಾಧ್ಯ ವಿಶೇಷ್ಯಕ ಸಂದೇಹಃ ಪಕ್ಷತಾ

ಚ ಸಂದೇಹಃ ಪಕ್ಷೈ ಪ್ರಕಾರತಾ ಸಂಬಂಧೇನ ವರ್ತತ ಇತಿ ಭಾವಃ ॥ ಮತಿರಿತಿ ॥ ಪಕ್ಷ ಸಾಧ್ಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಾವಗಾಹಿತ್ವಂ ಪಕ್ಷತ್ವಮಿತ್ಯ ಪಕ್ಷ । ಸ್ವವಿಷಯತಾ । ಕಾ

ಲಿತ ಸಾಧ್ಯ । ಸ್ವ ವಿಷಯತಾ ಶಾಲಿತ್ವಂ ಸಂಶಯತ್ವಂ ಸಮಾನಾಯೋಗೇ ವಹ್ನಿ ಮಾನ್ ನ ಸಂಯೋಗೇ ವಹ್ನ್ಯಭಾವವಾನ್ ಪರ್ವತಃ ವಹ್ನಿ ಸಮಾನಾಯೋಗ

ಪರ್ವತ ವಾನ್ ಸಂಯೋಗೇ ವಹ್ನ್ಯಭಾವವಾನ್ ಪರ್ವತಃ ಆಧೇಯತಾ ಸಂಬಂಧೇನ ವಹ್ನಿಮಾನ್ ಸಂಯೋಗೇನ ವಹ್ನ್ಯಭಾವವಾನ್ । ತ್ಯಾದಿ । ಸ್ವಂ ಯೋಗಾನಾಂ ತನ್ಮಾ

ತ್ರತ್ವೇ ಪಕ್ಷತಾ ತಾವತ್ಪತ್ತಿರಿತಿ ತನ್ನ ಸಾಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕ ಸಂಬಂಧಾತಿರಿಕ್ತ ಸಂಬಂಧಾವಚ್ಛಿನ್ನ ಪ್ರಕಾರತಾ ಭಿನ್ನ ಯಾ ಸಾಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕಾವಚ್ಛಿನ್ನ ವಿಷ

ಯತಾ ತನ್ನಿ । ಕಾಲಿತಾಯಾಂ ಸಾಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕ ಸಂಬಂಧಾವಚ್ಛಿನ್ನಾಧೇಯತಾತಿರಿಕ್ತ ಸಂಬಂಧಾವಚ್ಛಿನ್ನ ಪ್ರಕಾರತಾ ಭಿನ್ನ ಪಕ್ಷತಾವಚ್ಛೇದಕಾವಚ್ಛಿನ್ನ

సాన్త్రాటాపా

గాంవిషయతావత్త్వరూపతద్విషయతాశాలితద్వన్యవిశిష్టతావచ్ఛేదక అతిరిక్తాంతం సాధ్యం పక్షవృత్తిరితి సంగ్రహేయమనుమిత్యైతిప్రసంగాభావతా గ్రన్థః
రదర్శనాయాం అసత్యాంచ ప్రతిబన్ధే సామగ్ర్యాం సన్దేహాపాదన్యాయ దృష్టప్రకారత్వేన ప్రయోజకాంశస్య తదప్రతిబన్ధకత్వం తాదృశతావచ్ఛేదకత్వాదృశ్య
౧౧౪౭ త్వకపరామర్శస్థలే అనుమిత్యుత్పత్తిరిత్యుక్తం న చ తత్ర అసత్యాం ప్రతిబన్ధే సామగ్ర్యా మితరాసంగతం అత్ర మనసాం యోగపద్యస్య దుర్వ్యపత్తిరూప
మానస మనసాః విద్యమానత్వాదితి వాచ్యం అస్యాను మితి సామగ్రీసత్త్వదశాయాం లిఙ్గవిషయకానుమితి సామగ్ర్యభావరూపప్రతిబన్ధకా
భావరూపకారణాభావాత్ స్వదప్రతిబన్ధకాభావ ఇష్టాపత్తి తత్ప్రతిబన్ధకసామగ్ర్యాః ప్రాబల్యాత్ అప్రతిబన్ధసామగ్ర్యా మనసత్యమితి తదసంగతమితి ప్రై
వాచ్యం అనుమితిచ్ఛాయాం అపి కప్రిస్యతావచ్ఛేదకాభావ అనుమిత్సావిరహసహకృతసిద్ధ్యభావస్య ప్రత్యక్షసామగ్ర్యాః ప్రబలతావాద అనుమిత్సావిరహసహకృతఅనుమి
తిసామగ్ర్యభావరూపప్రతిబన్ధకసామగ్ర్యాః సత్త్వాదసత్యాం ప్రతిబన్ధే సామగ్ర్యామితి గ్రన్థసంగతిః ఏవం యాదృశయాదృశసిద్ధ్యాదిసత్త్వే ఇత్యత్ర తత్తదభా
భావే సముదాయస్యైకస్య సముదాయత్వేనైకైకశః సముదాయత్వాన్యదుర్ఘటత్వాదిత్యత్ర విశేషణవిశిష్టాభావాంశాపన్నానాంప్రతిబన్ధక
ప్రతిబన్ధకభేదాత్ప్రతిబన్ధకతాభేదస్యాశంక్య ఏకవిశిష్టాపరత్వే అభావాంశే ప్రతిబన్ధకత్వముక్తం విశేషణవిశిష్టాభావే విశిష్ట
మన్నాం విరహితాఖ్యాతిరిక్తతాః అస్యత్ర శంకతే ఏకవిశిష్టాభావే విశేషణవిశిష్టాభావ ప్రతిబన్ధకత్వం తాదృశ
పేక్షయా తత్ర తదభావరూపే అవచ్ఛేదకానవచ్ఛిన్నప్రతిబన్ధకతాయాం తవ లాఘవమితి అత్రేదం బోధ్యం ప్రతిబన్ధకత్వం బాధకానాం భూతా
భావప్రతియోగితావచ్ఛేదకతా చ సమయతాదాత్మ్యావచ్ఛిన్నా ఏకానేకం చ తత్తదభావవిశిష్టతదభావరూపప్రతిబన్ధకతావచ్ఛే

దకానాం సమన్వయత్వం విశేషణవిశేష్యభావానాపన్న తత్తదభావానాం బాధసమయత తావత్త్వత్వేన ప్రతిబంధకతావచ్ఛేదః తథ తేషామపి స
మన్వయత్వమితి వాచ్యం ప్రత్యేకం తేషాం ప్రతిబంధకత్వద్రవ్యపదతాదాత్మ్య [illegible] ప్రతిబంధకతాం తయోః [illegible] ప్రతిబంధకతావచ్ఛేదక
తానాం ఛేదః తత్ర [illegible] భావే [illegible] తావచ్ఛేదకత్వమితి లాఘవమనవాయ [illegible] ప్రతిబధ్యప్రతిబంధకభావ [illegible]
[illegible] తథాహి [illegible] తదిష్టాభావవిశిష్టపక్షతావచ్ఛేదకాభావ తదిష్టాభావవిశిష్టపక్షతావచ్ఛేదకాభావ ఇతి [illegible] తదిష్టాభా
వవిశిష్టపక్ష [illegible] (ప్రతిబంధ్య) [illegible] అనుమిత్సా [illegible] అనుమితి [illegible]
ష్టాభావవిశిష్టపక్షరూపప్రతిబంధకస్య తాదృశ [illegible] తత్తద్విశిష్టవిషయకత్వావచ్ఛిన్నావచ్ఛేదకతాభిన్నాయాః ప్రతిబంధకతాయాః [illegible]
ష్టావచ్ఛేదకతాభిన్నానుమితిత్వనిష్ఠావచ్ఛేదకతాభిన్నావచ్ఛేదకతాకం తదనుపపత్తికానుమితి [illegible] ఇష్టాభావవిశి
ష్టపక్ష [illegible] విషయక [illegible] తాదృశ [illegible] విషయకత్వాత్ తదాకారతాయా అనుమితి [illegible] అ
నుమితి [illegible] విషయతాయాం [illegible] ఏవం [illegible] అనుమితి [illegible] విషయతాయాః అ
నుమితి [illegible] తత్ర [illegible] తత్ర [illegible] అనుమిత్యుత్పత్తి [illegible]
[illegible] తదాకార [illegible] తత్ర [illegible] విషయ [illegible] తదసంగ్రహ [illegible] ఇతి వాచ్యమ్
అన్యానుమితి సామగ్రీకాలే [illegible] అన్యానుమితి సామగ్రీకాలే [illegible] తావ [illegible]

ద్వ్యక్తి తేన ప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకమసంగతమేవ స్యాదితి॥ ననునానుమానాయోగ్యత్వేనోపదర్శితమితి॥ నచ తిగ్రన్థసమాధానస్య త్రిగదాద్యర్థకానుమి
తి జ్ఞానయతాంతదాత్మకానుమితిజ్ఞానయతామిత్యాద్యనుమితావ్యాప్తిసంగ్రహార్థకేనానుమానతావదిష్టావచ్ఛేదకతాభిన్నత్వమపేక్ష్య నిశ్చయత్వం వ్యవచ్ఛేదకం
॥౫౫ స్త్రీయోత్పత్త్యాదివిషయసిద్ధిజ్ఞానయోర్వహ్నివిశిష్టపర్వతవిషయకానుమానజ్ఞానయతామిత్యాదాయాం సంగ్రహప్రసంగ ఇతి చేన్న॥ జ్ఞానత్వవ్యాపక
ధర్మేష్టిసమవాయసంబంధావచ్ఛిన్నావచ్ఛేదకతాకతన్నిష్ఠిత తత్తాదాత్మ్యప్రతియోగిత్వేష్టతద్వైజాత్యవత్త్వం స్వత్ తత్తాపి విషయసిద్ధిజ్ఞానయో
ర్వహ్నివిశిష్టపర్వతవిషయకతద్వైజాత్యవత్త్వంజ్ఞానయతామిత్యాదాయాం: పారిభాష్యం సంభవాదితి వాచ్యం। సమాధానం తద్వ్యుత్పత్తివిహా
రణీయత్వాత్॥ వస్తుతస్తు తత్తాదృగ్విశిష్టవిషయకతావచ్ఛేదకత్వమనిష్టేశ్వర్యం అనుమిత్యాద్యాయత్తిం జ్ఞానయతాం యత్తింద్యోతకం జ్ఞానసంతా
యతామిత్యాదేః పారిభాషికసంభవ ఇత్యుక్తం॥ అత్రశంక్యప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకతత్తాదృగ్విశిష్టతత్త్వేష్టవిషయకత్వనిష్ఠావచ్ఛేదకతాభిన్న
యాం యత్తింతద్విష్ఠావచ్ఛేదకతాతదనిరూపకత్వమేవ అనుమితిఇష్టవిషయతాయాం నాస్తి తాదృశేచ్ఛానామసంగ్రహాత్తదాపరిణామాయా
స్త్రోనిరర్థకమితి॥ తత్సమాధానం చ యత్తింద్యనుమితిజ్ఞానయతాం యత్తింద్యోతకానుమితిజ్ఞానయతామితీచ్ఛాసంగ్రహాయ యత్తింద్యతాప
దిష్టావచ్ఛేదకతాభిన్నత్వమపినివేశనీయం ఏవంచ తత్తాసామపి సంగ్రహాత్తదాపరిణామసంభవ ఇతి। నిరవచ్ఛిన్న యత్తింద్యత్వమనుగతం ఏవం
చ ఇంప్రతిబంధకయత్తింద్యతావచ్ఛేదకతాఘటకస్య ఇచ్ఛాంశస్యైవ నిరవచ్ఛిన్నయత్తింద్యనుమితిజ్ఞానయతామిత్యాదీచ్ఛానామసంగ్రహాప్రసంగః॥

పక్షతాటీ
తం౫

అనుమితిత్వం ప్రయుక్తిం చ తవ ప్రత్యవచ్ఛేదకతాఘటకే తద్వితాదృశసిద్ధీనాం సంగ్రాహ్యత్వేకిం తదావారణాయ సంగతమేవేతి చేన్న॥ ప్రత్యక్షాదిప్రతియ
త్కించిత్త్వేనానుమిత్యవగాహిసిద్ధీనాం ముఖ్యానుమితి తాం తత్తయా తాసాం సంగ్రహార్థత్వం చ గతిరయాం వంతి యత్కించిత్తావత్తత్సిద్ధ్యావచ్ఛేదకతాఘటా
ఏవ ప్రతిబంధకత్వే ఏవం చ యత్కించిదవచ్ఛేదకం జ్ఞాయతామితి సిద్ధ్యా వారణాసంభవ ఇతి గ్రంథసంగతిః॥ ప్రథమే ఇతి॥ ఆత్మా ద్రవ్యమిత్యాదిజ్ఞానే
తన్నిరూపిత్వ సమనుమయామిత్యాదిజ్ఞానం ప్రతిబంధకతాపత్తి వారణాయ ఆత్మా ద్రవ్యమితి జ్ఞానవిరహవిశిష్టజ్ఞానత్వం ప్రతిబం
ధకతావచ్ఛేదకశరీరే నివేశనీయమిత్యర్థః తత్ర ద్రవ్యత్వావచ్ఛిన్నానుమినుయామిత్యాదిప్రకారతాయాం ద్రవ్యత్వావచ్ఛిన్న తావగాహిజ్ఞానాం
ప్రతిబంధకత్వం నస్యాదితి ముఖ్యం ఫలమితి చేన్న ద్రవ్యత్వనిష్ఠప్రకారతానిరూపితాయాం ప్రకారతాతన్నిరూపితాయాం ప్రకారతానిష్ఠప్రకారత్వేత్యా
దివిషయతాశాలిజ్ఞానాభిన్నత్వవిరహాదితి తత్సంబంధానం బద్ధ్రవ్యత్వనిష్ఠసమవాయసంబంధావచ్ఛిన్న ప్రకారతానిరూపితద్రవ్యత్వనిష్ఠాధేయ
తాసంబంధావచ్ఛిన్నప్రకారతానిరూపితప్రకారత్వనిష్ఠప్రకారత్వేత్యాదిప్రకారతానిరూపితవిశేష్యతాశాలిజ్ఞానాభిన్నత్వం వక్తవ్యమితి ద్రవ్య
త్వావచ్ఛిన్నానుమినుయామితి జ్ఞానత్వద్రవ్యత్వనిష్ఠాయాంశనిష్ఠావచ్ఛేదకతానిరూపితతత్సంబంధావచ్ఛిన్నప్రకారతానిరూపితావచ్ఛి
న్నత్వనిష్ఠప్రకారతానిరూపితప్రకారతానిష్ఠప్రకారనిరూపితవిశేష్యతాశాలిత్వేతి తాదృశజ్ఞానాభిన్నత్వం వక్తవ్యమితి వస్తుస్థితిః॥ అత్రశంక
తే విశిష్టవైశిష్ట్యావగాహిన్యాం జ్ఞానే తస్యాప్రతిబంధకత్వం నస్యాదితి తథాహి ఏతాదృశజ్ఞానసమవాయేన ద్రవ్యత్వం ద్రవ్యత్వే
జ్ఞానాధేయతాసంబంధేన ప్రకారతాయాం ప్రకారతాయామేవ ద్రవ్యత్వావచ్ఛిన్నత్వమేవ భాసతే ఏవం చ ద్రవ్యత్వనిష్ఠప్రకారతానిరూపితద్రవ్యనిష్ఠ

ప్రకారతానిరూపితత్వాదివిషయతావదిష్టావచ్ఛేదకాన్వయిత్వమిత్యత్రాపి తాదృశధర్మనిష్ఠప్రకారతానిరూపితాయాం ధర్మిష్ఠతావచ్ఛిన్నప్రకా ॥౩౬॥
రతానిరూపితాప్రకారతానిష్ఠాప్రకారతానిరూపితత్వతాదృశధర్మావచ్ఛేదకనియమః। విశిష్టవైశిష్ట్యావగాహిత్వాయాం తు ధర్మనిష్ఠప్రకా
రతానిరూపితానిరూపితప్రకారతాతదవచ్ఛిన్నత్వనిష్ఠప్రకారతానిరూపితత్వమితి తాదృశజ్ఞానాదర్శనస్య తథైవేతి ॥ ఏతదుత్తరం ఆలో
॥౯॥ కతావచ్ఛిన్నేనానుమిన్వయామి ఇత్యత్రాంశే ప్రతిబంధకతావచ్ఛేదికాశంకాం ఆలోకలింగకతావచ్ఛిన్నప్రకారకత్వావచ్ఛిన్నలింగకత్వప్రకారకత్వా
ప్రతిబంధకతాయాం ఆలోకలింగకతావచ్ఛిన్నప్రకారకత్వవత్ ఆలోకతావచ్ఛిన్నలింగకతావచ్ఛిన్నప్రకారకత్వమప్రామాణ్యాలోకలింగకానుమితి
ప్రతిబంధకతాయాం నియమే ఇయం [illegible] శంకం అత్ర శంకితాలోకత్వనిష్ఠప్రకారతానిరూపిత ఆలోకనిష్ఠప్రకారతానిరూపితత్వ ఆలోకతావ
చ్ఛిన్నలింగకత్వనిష్ఠప్రకారతానిరూపితత్వేన తదన్యతరవత్తయా ప్రకారత్వనిష్ఠప్రకారతానిరూపితప్రకారితానిష్ఠప్రకారతానిరూపిత
[illegible] సంబంధావచ్ఛిన్నప్రకారతానిరూపిత అనుమితినిష్ఠవిశిష్టతాశ్రయత్వేనైవ ప్రతిబంధకత్వమస్తు కింతావద్ధర్మిద్వయాంవి
శేషణానాం తత్సంపాదానేతి తావత్సంబంధాంశే తత్త్వావత్తాప్రకారితాయాం [illegible] ప్రసిద్ధికాలే సాక్షాల్లింగకత్వప్రకారితాశ్రయవిరహవిశిష్ట
యాం అన్యలింగకత్వప్రకారితాశ్రయప్రతిబంధిత్వతత్ర అన్యలింగకత్వం సంసర్గతాయాం తమిత్యుక్తం కథమితి చేత్ తల్లింగకతాదినిష్ఠ
ప్రకారతాభిన్నప్రకారతానిరూపితవిశిష్టతాకత్వమేవ తల్లింగకత్వప్రకారితాత్వమితివక్తవ్యం। అన్యథా ధూమవాలోకాభయ
లింగకానుమితిత్వావచ్ఛిన్నాయాం [illegible] ప్రతిబంధకత్వం న స్యాత్ ఏవం చ పర్వతో వహ్నిమానితి జ్ఞానీయతాం [illegible] ఇత్యాదికాలే లింగక
తావచ్ఛిన్నప్రకారిత్వాశ్రయమపి తల్లింగకత్వప్రకారిత్వాశ్రయమేవ తల్లింగకత్వప్రకారిత్వాశ్రయవిరహవిశిష్టత్వవిరహేణాపర్వతో వహ్నిమానితి

ఛానయతామిత్యాదిష్టాం శాంతికోసుమితులగాపత్తి, రితి అగ్నిలింగక తదంశం పాంతాయాంతమితి॥ ఏతదుత్తరం షు ప్రతియోగ్యాం చాంయతామిత్యాదిష్టాం
శాంతేన ఏతత్ప్రయోజ్యత్వం అనుమితి చానయతామిత్యానసున తేష్ణాంనాం ప్రతి బంధకతాపత్తి, రితత్యంశం శాయాం తత్రదిష్టా ఛేదన వైశిష్ట్య
ప్రకారకమితి తత్తత్సాధ్యవిశిష్టతత్పక్ష విషయక తత్ప్రకారక తత్పూర్వం త్రిశనీయ మితులుక్తం ఏవం చ ఏతత్ప్రయోజ్యత్వం పర్వతో వహ్నిమానుమితి
చానయతామి త్యాష్ణాంనాం ప్రతి బంధకతాపత్తిరితపర్వతలింగక తత్ప్రకారక తదంశం పాంతాయాంతమితులుక్తమితి అగ్నిలింగక తత్ప్రకా
రక తత్పక్షక సంశయోపాధానచ ఏతాదృశేష్టానాం శింపి లింగక తత్ప్రకారక తేననాపత్తిః॥ సమాధానం చ కృష్ణస్తన్నిష్టత్వపి మక ప్రకారత్వ
పితత్త్వప్రయోజ్యాదిష్టాం కాంతినాం నసన తేష్ణాంనాం తత్రవ్యక్తి తేనచ్ఛేదాః ప్రతిబద్ధ తావచ్ఛేదక స్కాంశ్యాం ప్రతిబంధ ఏవం చ ఏతత్ప్రయో
జ్యత్వం పర్వతో వహ్నిమానుమితి చానయతామిత్యాదిష్టాం నాం తత్రవ్యక్తి తేనచ్ఛేదక త్రిశాం దేవాన్ని లింగక తత్ప్రకారక తత్సంశయ దియమేవ॥ ప్రకార
తాంశ చ శాంశప్రకారస్తుాక్త ఏవ॥ — ॥ సిద్ధిసత్త్వం దేపి పర్వత తావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్న తాం నిరూపిత వహ్నితావచ్ఛిన్న విధేయతాన్నాలినుమితిం ప్రతి తద్రూపా
వచ్ఛిన్న విశేష్యతా నిరూపిత తత్తన్నిష్ఠ వహ్నిప్రకారక సంశయ విరహవిశిష్ట సిద్ధ్యభావో ఇతి అనుమిత్తా వహ్నితావ-
చ్ఛిన్న విధేయతే తను తావహ్నితావచ్ఛిన్న ప్రకారతత్వ తావ పర్వతో వహ్నిమాన్ ఇతి సిద్ధిదశాయాం వహ్నిమాన్ పర్వత ఇతు ఘటవాన్ ఇత్యాదే
ప్రకారతా సుమితి చానయతేరనాదితి విధేయత్వం విశేష్యత్వ మిత్యుక్తం న చ విధేయతా ఏకత్వే తత్ర వాచ్యం ఏతాదృశానుమితేరంతరం వహ్నిమాననుమితో
మింతరనుమానసాయోనసా యత్రి శం తు ఘటమనుమినో మింతేరా నుమానసం యత్ర నాత్ప్తతా వచ్ఛేదకనాపత్తౌ విధేయతాభిన్నైవ న కవ
త్ర పర్వతో వహ్నిమానితి సిద్ధిదశాయాం మపి జాతిమాన్ పర్వతో వహ్నిమానిత్యాదరనుమితుతపత్తే పర్వతత్వా [illegible] న వహ్నిరావచ్ఛేద

కతాభిన్నత్వాదేవ విశిష్టవహ్నిమాన్ తయా వహ్నిమాన్ పర్వతో ధూమవానిత్యనుమితేః పర్వతత్వావచ్ఛిన్నావచ్ఛేదకతాభిన్నవహ్నిత్వావచ్ఛేదకతా
నిరూపితవిశేష్యతాకప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకాక్రాంతత్వాన్న విధేయతయా విశేషణప్రయోజకసంగతిరితి చేన్న విశేష్యతావచ్ఛి
॥౨॥ న్నవిధేయతాయాః అతిరిక్తత్వాభావాత్॥ విశేష్యతావచ్ఛిన్నవిధేయతాయా అతిరిక్తత్వే వక్ష్యమాణవిధేయత్వావిశేషణానార్థక్య
త్వమితి చేత్తథాహి పర్వతో వహ్నిమాన్ ధూమవానితి బాధప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకభూతా వహ్నితావచ్ఛిన్నప్రకారతానిరూపిత [illegible] వి
శేష్యతాభిన్నా ఏవం వహ్నిమాన్ పర్వతో ధూమవానిత్యత్ర ధూమ ఇష్టప్రకారతానిరూపితా వహ్నిపర్వతత్వ తదుభయావచ్ఛిన్నవి
శేష్యతాభిన్నా ఏవం విధేయతేత్యనుపాదానే వహ్నినిష్ఠప్రకారతానిరూపితపర్వతనిష్ఠవిశేష్యతాత్మకాయాం ఉద్దేశ్యతాయాం పర్వ
తత్వావచ్ఛిన్నత్వనివచ్ఛిన్నావచ్ఛేదకతాభిన్నావచ్ఛేదకతానిరూపకీభూతోద్దేశ్యతా తన్నిరూపితాయా ఏతాదృశానుమితేర్యాయా
పక్షతావచ్ఛేదకీభూత వహ్నినిష్ఠప్రకారతా తన్నిష్ఠాలయోనుమితిత్వరూపప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకాక్రాంతత్వాత్ పర్వతో వహ్నిమానితి
సిద్ధిదశాయాం వహ్నిమాన్ పర్వతో ధూమవానిత్యనుమిత్యాపత్తేః అతో వహ్నితావచ్ఛిన్నవిధేయతేతి ఏవం చైతాదృశా
నుమితేర్ఘటకవిధేయకతావన్నాపత్తిరితి భావః॥ అవచ్ఛేదకావచ్ఛేదేనానుమితౌ అవచ్ఛేదకావచ్ఛేదేన సిద్ధేః ప్రతిబంధకతా యద్యపి
యం భావ ఇత్యాదినా పర్వతో వహ్నిమానితి సిద్ధిదశాయాం పర్వతస్సుందరో వహ్నిమానిత్యనుమిత్యాపత్తేః ప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకకో
టాపద్యామన్నివేశనైయ్యాత్యకృత్యం తదుత్తరం లాఘవేతి [illegible] భిప్రాయేణ ఏవమిత్యాది గ్రంథః తత్ర ధర్మమితి చేజ్ఞం యోగాదినా వహ్నిర్యత్ర

/ ధూమవద్భాగసంయుక్తసంయోగేన వహ్న్యనుమితుర్వృత్త్యనవచ్ఛిన్నతావచ్ఛేదకతాయాః పర్యాప్తిర్నాశ్రయే వ్యాప్తి అయమర్థః వహ్నితావ
చ్ఛేదకప్రకారతానిరూపితాయాః సంయోగత్వావచ్ఛేదకత్వ తదుభయపర్యాప్తస్వాంశనిరూపితవిషయతా తద్వ[illegible]లానుమితత్వావ
చ్ఛిన్నతావచ్ఛేదక[illegible]॥ సంయుక్తసంయోగాదినా వహ్న్యనుమితేర్వ్యాపకతావ[illegible]తిరిక్తసంయుక్తప్రతియోగికత్వప
ర్యాప్తవిషయతాకత్వేన ప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకతానాక్రాంతత్వేన తదుభయత్రావలక్షణత్వ ఇతి ఇదమత్రావధేయం॥ పరంపరాస
ంబంధస్థలే ప్రాథమికసాంశనిర్ణయ విషయతాప్రకారతానిరూపితాంతరమవిషయతా విశేష్యతానిరూపితాస్సంయుక్తసంయో
గేన వహ్నిమాన్ తత్ర స్వం వహ్నిః తత్సంయుక్తః కాష్ఠాదిః తత్సంయోగః స్వం ఇతి ప్రాథమిక విషయతా వహ్నిత్వావిషయతాసంయు
క్తిత్వప్రకారతానిరూపితచరమవిషయతాస్సంయుక్తసంయోగత్వ తత్సంయోగత్వవిషయతాసంబంధత్వవిశేష్యతా
నిరూపితా ఏవం చ పర్వతత్వవిశేష్యతానిరూపితాసాధ్యత్వప్రకారతా అప్రసిద్ధైవేతి తాదృశానుమితేః పక్షత్వవిశేష్యతా
నిరూపితసాధ్యత్వప్రకారతాకాలికత్వమేవ నాస్తీతి సంసర్గతావచ్ఛేదకతాయాః పర్యాప్తి నవేశప్రయోజనకాభావసంగతం। ఏ
తత్సమూహాలంబనసంయుక్తసంయోగః స్వవిశిష్టత్వం బంధః స్వ[illegible]పరంపరాసంబంధః యథా సంయుక్తసంయోగేన వహ్నిమా
న్ పర్వత ఇత్యనుమితిః। ఏకా ప్రమాత్మికా ఏకా చ ప్రమారూపా వహ్నిత్వ సంయుక్తకాష్ఠాదిప్రతియోగిక సంయోగేన వహ్నిప్రకా
రకానుమితిః। ప్రమా అత్రాయం సంబంధః సాక్షాత్సంబంధః యత్ర స్వం కాష్ఠాదిః తత్సంయుక్త వహ్నిసంయోగేన వహ్నిప్రకారికాను

మితిః తత్రాయం పరంపరాసంబంధః ప్రాథమికానుమితిత్వ వైశిష్ట్యనిరూపితాంశ్వాత్వం బంధత్వ [illegible] వఛ్ఛిన్నత్వ తత్వం బంధావ
ష్ఠిం ప్రకారతా నిరూపితా స్వాదినిష్ఠా విశేష్యతా ప్రబద్ధేతి తత్సాధ్యః ప్రమాతద్వాదివత్తి వ్యక్తిత్వ పరంపరాసంబంధతావచ్ఛేదక
మిశ్రయోః కాన్తాదినిష్ఠా ప్రకారతా నాం తత్వం సంయుక్త వైశిష్ట్య ప్రకారతా పరస్పరం సంయోగనిష్ఠా విషయతా నాం పవన
తనిష్ఠ విశేష్యతా నిరూపితా ఏవంచ వైశిష్ట్య ప్రకారతా పక్ష విశిష్టతా నిరూపిత తత్వం సాధ్యత్వ దివత్తియోర నుమితా ర్థ సమత్వమి
తి ఇయం రీతిః స్పష్టా సిద్ధాంత లక్షణే ఉక్తా ఏవం బాహ్యసంయుక్త సంయోగసంబంధ ఇత్యాద్యవయవ నిరూపితా పర్యాప్తి
వేన స్వోక్త సంగతిరితి భావః॥ ---- పక్షతావచ్ఛేదకా ఘటక సంబంధేన పక్షతావచ్ఛేదక మప్రవృత్తి తత్ర ప్రాచీనమతే అనుమి
తే ర్ద్వైవిధ్యాపత్తిరుక్తా తేన సంబంధేన పక్షతావచ్ఛేదకాం ప్రయోజ్య ప్రశ్నస్యైవ నవచ్ఛేదక తావచ్ఛేదకానుమితి
తాంత్య పక్షతా నిష్ఠ పక్షతావచ్ఛేదక నిష్ఠాభావాత్

జగంగాద్రిఠెంప క్షేతాం విచారః